

ДЖЕЙМС ОЛДРИДЖ
ПРЕДГОВОР НА АВТОРА КЪМ
БЪЛГАРСКОТО ИЗДАНИЕ

Превод от английски: Димитри Иванов, 1980

chitanka.info

Една от спътничките на студената война, предизвикала значителен брой лични трагедии, беше Комисията за разследване на антиамериканска дейност в Конгреса на САЩ. Предназначението на комисията беше да открива „комунисти“. Нейната мотивировка, дейност и методи станаха известни на света под названието „макартизъм“, по името на сенатора Макарти, който се бе превърнал в главен обвинител и инквизитор.

Същинската цел на комисията беше да пречупи моралния и духовния гръбнак на американските интелектуалци. Малко по малко явлението макартизъм се разпростря и в други западни страни и макар че се изразяваше в различни форми при конкретните условия, то бе наричано навсякъде с това име. Макартизъмът действуваше в условията на студената война; неговата цел беше да не се поставя под въпрос политиката, чиято главна цел беше обкръжаването и „възпирането“ на Съветския съюз.

Властно, както някогашната инквизиция, макартизъмът надничаше във всички сфери на живота в САЩ: в училищата, киното и театъра, в политиката, университетите и в армията. Той уби професионално хиляди интелектуалци, съсира живота им: достатъчно беше те да бъдат „посочени“ — с други думи, имената им да бъдат просто назовани от Комисията за разследване на антиамериканска дейност. Някои от тези хора бяха преследвани до смъртта им, други трябваше да забегнат от Америка и да заживеят в Европа като политически емигранти. Мнозина останаха без приятели и без семейства, загубиха дом и работа.

Един от похватите, които макартизъмът използваше, за да деморализира общността на американските интелектуалци, беше поименното посочване — личното издайничество. За да оцелее, обвиненият можеше да стори само едно да се отрече от своите идеи и принципи и да „назове“, т.е. да обвини някого, който му е бил приятел и е споделял убежденията му. От хората, получили призовки от комисията, се искаше да издадат приятелите си, за да докажат своята невинност. За тези, които устояваха, нямаше милост, всички врати се затваряха за тях, изолираха ги от обществото като предатели. Да „назовеш“ приятелите си пред комисията, означаваше да ги обвиниш, че са „комунисти“, чиято дейност застрашава сигурността на Съединените щати. Достатъчно бе някой да е известен с отдавнашни

антинацистки убеждения и приятелят му, сплашен от комисията, можеше да го „назове“. Един професор, писател, актьор или журналист, който е споделял идеите на американската либерална традиция, винаги можеше да бъде обвинен и разобличен. Духовник, който е изтълкувал Христовото учение като социална идея, също можеше да попадне в списъка на лицата, занимаващи се с опасна поддивна дейност.

В тази атмосфера на преследвания се разиграха лични трагедии, самият макартизъм беше една обществена драма, в която приятели се издаваха един друг, животът на мнозина беше съсиран, биваха изолирани от обществото или изпратени в затвора. Всичко това не е без значение и днес, когато макартизмът отново надига глава и на Запад отново се чувствуват полъхът на студената война и влиянието на нейните идеи.

В тази книга се опитах да опиша човешката драма на двама приятели, изправени пред избор не само в личните си отношения, но и в техните нравствени и духовни устои и идеи. Героите ми са двама души, които имат определени възгледи по въпроса, каква страна са САЩ и каква трябва да бъдат. В начините им на поведение се отразява една жизненоважна разлика, произтичаща от това, че духовната им устойчивост е различна. Заставайки на различни позиции, те избират различни нравствени норми, различни линии на човешко поведение. Това е и първоизворът на драмата.

На подобен драматичен сблъсък се е изграждал и моралният конфликт в гръцкия театър. В края на моралната драма, която засяга не само идейните им позиции, но също семействата им, децата им и професиите им, се стига до критичния момент на един окончателен избор. Когато един човек е станал предател спрямо друг и е съсипал живота му, как трябва да постыпи неговата жертва? Какво да мисли пожертваният за човека, който го е предал, какви чувства би могъл да храни той към него? При един жизненоважен избор, за чий живот трябва да мислим?

Въпреки че включва проблемите на един морално-етичен избор, книгата всъщност е един опростен разказ как няколко души са засегнати и в крайна сметка виждат целия си живот променен от една-единствена предателска постъпка на един от тях. Интересува ме какво става с хората, когато те попаднат в такова положение и нека читателят

сам реши съгласен ли е с начина, по който аз гледам на нещата и особено с това, което става в последната страница на книгата.

София, 1. X. 1980 г.

Джеймс Олдридж

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.